

Szakmai hírek

BESZÁMOLÓ*

a KGST Élelmiszeripari Állandó Bizottsága Élelmiszerek Szabványosítása és Minőségellenőrzése Állandó Munkacsoportjának (ÉÁB ÉSZM – ÁMCS) 1986 – 1987. évi szabványosítási és élelmiszerminőségellenőrzési munkájának eredményeiről

1986 – 1987. években az ÉSZM – ÁMCS különös figyelmet fordított a KGST szabványtervezetek és a minőségellenőrzéssel kapcsolatos anyagok kidolgozására a KGST Bizottság 44. ülésének „Az ÉSZM – ÁMCS, valamint a szabványosításhoz kapcsolódó szakértői értekezletek fő irányai és munkaformái” c. irányelvek figyelembevételével.

A KGST szabványok egylépcsős egyeztetési rendszere jól bevált és teljesen megfelel a KGST ÉÁB törekvésének, amely a szabványosítással összefüggő munkák tökéletesítésére és finomítására irányul. Az elért eredmények kedvezőek, mivel a szakértői értekezletek révén sikerült lerövidíteni a KGST szabványtervezetek kidolgozásának idejét. Ugyanakkor lehetővé vált a szakértői értekezletek számának csökkentése (évente egy alkalom, összesen), valamint az értekezletek szakmai színvonalának emelése, aminek következtében az ÉSZM – ÁMCS több figyelmet tud fordítani a jövőbeni munkák tervezésére és az elvégzett munkák elemzésére. Azonban a munka menetének további javításához szükséges az éves munkatervben rögzített határidők pontos betartása, valamint erősíteni kell a szerző ország felelősségét a 2. szabványtervezetek határidőben történő kidolgozásáért, a kidolgozandó szabványtervezetek tartalmi minőségéért és a szabványtervezetekhez kapcsolódó kísérő anyagainak teljességéért (összehasonlító táblázat, a résztvevő országok észrevételeinek és javaslatainak összesítése és feldolgozása).

A KGST Végrehajtó Bizottság 116. ülésén az 1986 – 1990. évekre jóváhagyott szabványosítási munkatervben 9 komplex téma szerepel: a hús-, baromfi-, tej-, hal-, növényolaj- és cukoripar, zöldség-gyümölcs, citrusok, valamint a mikrobiológiai és érzékszervi vizsgálati módszerek. Ezeket még 17 téma egészíti ki a később jóváhagyott „Az élelmiszeripari biotechnológiai termékek” komplex témához kapcsolódóan.

Az élelmiszerek minőség-ellenőrzése területén ebben az időszakban 3 módszertani anyagot dolgoztak ki:

- „A KGST-tagországok között árucserre tárgyat képező élelmiszeripari termékek minőségi jellemzőinek kiválasztása”;
- „Az élelmiszeripari vállalatoknál alkalmazott komplex minőség-szabályozási rendszer”;
- „Körvizsgálatok az élelmiszerek és élvezeti cikkek vizsgálati módszerek összehasonlíthatóságának és reprodukálhatóságának meghatározásához”.

1986-ban terv szerint 50 KGST szabványtervezetet dolgoztak ki. 21 szabványtervezetet jóváhagyásra terjesztettek a KGST Szabványügyi Állandó Bizottsága (SZÁB) elé, melyből 5 szabványtervezetet utasítottak vissza. „A mintavétel általános elvei” c. szabványtervezetet csak munkaanyagként fogadtak el.

1987-ben a KGST-tagországok közötti árucserét képező élelmiszerekre 62 KGST szabványtervezetet dolgoztak ki.

Jelentős nehézségek tapasztalhatók a műszaki előírásokról szóló KGST szabványtervezetek kidolgozásában. A felmerült nehézségek rákényszerítették az egyes témákban elkezdett munkák leállítását (pl. boripar, növényolajipar). A számos

* A KGST ÉÁB ÉSZM – ÁMCS 49. ülésén Langebrück/NDK, 1987. november 9 – 13. elfogadott anyag alapján.

tényező közül az egyik: az élelmiszerek specifikus külsőleges fogyasztási szokásai az országokban, valamint az élelmiszer minőségét, tápértékét és tisztaságát meghatározó fontos jellemzőinek különböző előírásai. Ezért az ÉSZM – ÁMCS munkáját olyan irányba kell fejleszteni, hogy a más nemzetközi szervezetek (ISO, CAC) szabványosítási politikájához hasonlóan a KGST szabványokban is elsősorban a kiemelt fő-paramétereket rögzítsék, mivel a teljes műszaki jellemzés elve hátráltatja a munkát.

Ezzel kapcsolatban célszerű átdolgozni „Az élelmiszerek minőségmutatói nomenklatúráinak” c. módszertani anyagot, mivel a jelenlegi tartalma már nem felel meg a reális lehetőségeknek.

Az emberi egészségre ártalmas jellemzők meghatározásával kapcsolatos problémák megoldására célszerű lenne a tagországokban működő egészségügyi szervezetekkel való szorosabb együttműködés kialakítása „Az élelmiszerekben előforduló nehézfémek és egyéb, egészségre ártalmas kémiai vegyületek – tartalmának meghatározása” c. módszertani anyag kidolgozásánál. Hasznos lenne hasonló módszertani anyagok kidolgozása mikrobiológiai, valamint peszticid-, tartósítószer- és adalékanyag-tartalomra vonatkozó határértékekre is.

A műszaki előírásokat tartalmazó szabványok kidolgozásánál figyelembe kell venni az országok specifikus körülményeit, a trópusi országok éghajlatát, valamint az élelmiszerek raktározási és tartósítási körülményeit.

A minőség-ellenőrzés területén kidolgozott módszertani anyagok és előkészítő munkák jó alapot szolgálnak a jövőbeni KGST szabványok kidolgozásához. Pozitív példaként emelendők ki az érzékszervi értékelés területén kidolgozott és elfogadott módszertani anyagok és szabványok.

Az ÉÁB keretein belül eddig 187 olyan KGST szabványt dolgoztak ki, melyeket a SZÁB is jóváhagyott. A jóváhagyott szabványok alkalmazásával kapcsolatos adatokat az 1987. január 31-ig bezárólag a következő táblázat tartalmazza:

KGST-tagországok alkalmazási formája	BNK	MNK	NDK	Kubai NK	LNK	RSZK	SZU	CsSzSzk
Népgazdaságban	109	123	134	32	78	–	76	129
Szerződéses jog viszonylatban	164	134	139	42	94	98	114	146
Nem csatlakoztak	24	16	31	128	76	72	32	24

A KGST szabványok bevezetését a KGST-tagországokban az okok egész sorozata nehezíti. A KGST termékszabványok például rendszerint szigorúbb követelményeket és több jellemzőt tartalmaznak a hasonló nemzeti szabványok előírásaihoz szemben. Ezek ellenőrzéséhez hiányoznak a laboratóriumi bázisok, és jelenleg még nincs megoldva KGST relációban a műszerek és mérési eszközök gyártásának szakosítása sem.

Az ÉSZM – ÁMCS üléseken évente kidolgozzák a Codex Alimentarius Commission)(CAC)munkában érdekelt KGST-tagországok koordinációjával kapcsolatos javaslatokat. Ez lehetővé teszi a CAC műszaki-normatív dokumentumok rendszeres figyelembevételét a KGST szabványtervezetek kidolgozásánál. A CAC szabványokra gyakorolható nagyobb befolyás érdekében javasolják bevenni a KGST szabványok kidolgozási tervébe a CAC szabványok alapján kiválasztott témákat, és a szakértői értekezleteken kell majd tartalmilag egyeztetni a KGST álláspontot.